

СТАНОВИЩЕ

върху научните трудове и материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **'професор'** в Института по океанология „Фритьоф Нансен“ при БАН, Варна

от проф. д-р Димитър Асенов Иванов
Институт по биоразнообразие и екосистемни
изследвания, БАН, София

Област на висше образование: **4. Природни науки, математика и информатика**
Професионално направление: **4.3. Биологически науки**
Научна специалност: **02.22.01, Екология и опазване на екосистемите (Фитопланктон и морска екология)**

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Конкурсът за „професор“ е обявен в Държавен вестник, бр. 44 от 10 юни 2011 г. и в интернет-страницата на **Института по океанология „Фритьоф Нансен“ при БАН, Варна**. Единствен кандидат е **Снежана Петрова Мончева** от секция „Биология и екология на морето“ към ИО-БАН.

Д-р Снежана Петрова Мончева е доцент в Института по Океанология – БАН, Варна от 1999 г. От 2001 г. е Зам. Директор на същия институт, а от 2007 г. ръководи и секция „Биология и екология на морето“. Академичното развитие на доц. Мончева започва в Института по рибни ресурси, Варна след завършването на висше образование в Биологическия факултет на Софийския университет “Климент Охридски” като магистър по биология (ботаника). През 1991 г. защитава дисертация за научната и образователна степен „доктор“ по хидробиология (01.06.11) в Института по Океанология – БАН.

Областите на научен интерес на доц. Мончева са в сферата на биологичното разнообразие и таксономията на морския фитопланктон, неговата структура и сукцесионни процеси; изследването на интродуцирани видове в Черно море, на цъфтежа на фитопланктона и екологичните последици; човешкото влияние върху еутрофикацията; контрола на биологичните данни и морската екология. Научната ѝ дейност е свързана с ръководството и участието в национални и международни научни проекти (ръководител и участник в 49 проекта).

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

2.1. Оценка на научната продукция

Общата научна продукция на доц. д-р Снежана Мончева включва **82** научни публикации и **4** ръководства (общо **86** научни труда). От тях **33** са във връзка със заемането на академичната длъжност "доцент" и **8** с придобиването на образователната и научна

степен "доктор". За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ са представени **45** труда (**41** научни публикации и **4** ръководства). В списания с импакт фактор са публикувани общо **24** научни статии, от които **18** са по настоящия конкурс. В **18** от представените трудове по конкурса Мончева е първи автор, а в **11** е втори. Това показва ясно водещата изследователска активност на кандидатката. Статиите са публикувани на английски език (само една е на български), което ги прави достъпни за широк кръг от специалисти.

2.2. Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Фиксираният съгласно ЗРАСРБ обем на Становището не предоставя възможност за разгръщането на пълноценен анализ на приносите. Ето защо ще си позволя да изведа на преден план най-значимите постижения, без да претендирам за изчерпателност и пълноценно представяне.

Изследванията на д-р Мончева са носител на редица методични приноси, като напр.: разработване на система от индикатори и показатели за фитопланктона като задължителен елемент на Рамковата директива за водите; прилагане на трофичен индекс за оценка на степента на еутрофизацията в крайбрежната акватория на Черно море; въвеждане на нов (за Черно море) метод за оценка на степента на въздействието на биотични и абиотични фактори върху процесите на минерализация; тестване на нов алгоритъм за анализ на сателитни данни, което е принос към разработването на адекватен алгоритъм за богати на органично вещество водни басейни; разработени са концепции, критерии и методологични стандарти по отношение на биоразнообразието по Рамкова директива за Морска стратегия на ЕС.

Научните приноси са в направленията биоразнообразие на фитопланктона, физиология, биохимия и екология, като значителна част от приносите са с оригинален характер и са свързани с проучване на структурните, функционални характеристики и механизми и оценка на екологическото състояние на Черно море. Такива са напр. резултатите получени за динамиката и тенденциите в биоразнообразието на фитопланктонните съобщества, за състава на динофлагелатните цисти от съвременни утайки, вкл. установяването на нови таксони. С помощта на съвременни статистически методи са изведени тенденциите в структурните характеристики на фитопланктона, и са получени данни в подкрепа на хипотезата за съществената роля на климатичните изменения, като контролиращ фактор за вариабилността в динамиката на фитопланктона.

Новост за проучванията на Черно море са изследванията на биохимичния състав на фитопланктонни съобщества, *in situ* физиологични експерименти за определяне на скорост на развитие на фитопланктона, анализа на антиоксидантната активност на миди и рапани като биомаркер за оценка и ранна диагностика на замърсяването на биохимично ниво.

Всред екологичните приноси се открояват тези за биомасата и първична продукция на фитопланктона, нов индекс за оценка на екологичното състояние на Черно море, получените оригинални данни и индикатори за сравнителен анализ на степента на еутрофизация на екосистеми от Черно и Егейско море и др.

От научноприложните постижения на доц. Мончева ще отбележа разработването на съвременните и бъдещите национални и регионални приоритети за Черно море; на

класификационната система за категоризация на крайбрежните морски води; разработките в подкрепа на дейността на Басейнова дирекция на Черноморския район по внедряването на РДВ, оптимизирането на мониторинговата мрежа и разработването на Плана за управление на водите в Черноморския басейнов район.

2.3. Цитирания

Съгласно представената справка общият брой на забелязаните цитати е 179. Това е един много добър показател, особено като се има предвид, че те са в международни издания, значителна част от тях – в списания с импакт фактор.

2.4. Преподавателска дейност и обучение на специалисти

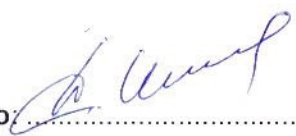
Доц. Мончева е ръководител на **6 дипломанта** от Университетите в Пловдив, Шумен и Гражданския морски факултет при ВВМУ "Н. Й. Вапцаров" – Варна и **2 докторанта** от ИО-БАН, Варна. Тя е автор на **2 курса за обучение** по Обща базова подготовка към ЦО на докторанти към БАН и е била хонорован преподавател в Гражданския Морски факултет към ВВМУ "Н.Й.Вапцаров. Към преподавателската дейност се отнася и организацията на **2 летни школи** за обучение на докторанти (2001 г. и 2008 г.).

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Посочените по-горе научни постижения и общата научна активност показват, че доц. Мончева е изграден и продуктивен специалист в областта на морската екология и фитопланктона, с добро познаване на проблемите и методичните основи, с инициативност и творчество в научните изследвания. Представените реални наукометрични показатели не само покриват, но и надхвърлят значително критериите на Института по океанология – БАН за заемане на академичната длъжност „професор“. Впечатляващи са нейната проектна натовареност и международни ангажименти. Присъждането на академичната длъжност „професор“ ще бъде признание за нейната дългогодишна научноизследователска дейност, административен опит и умения за работа в колектив.

Представените данни и факти ми дават основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** кандидатурата на доц. Мончева. Позволявам си да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да подкрепят присъждането на академичното звание „**Професор**“ на **Снежана Петрова Мончева** по специалността *Екология и опазване на екосистемите*.

25.10.2011 г.
София

Изготвил становището:
(проф. дбн Д. Иванов)